



ნებიერი ბავშვი

სომხეთის მთავრობამ პროტესტი განაცხადა საქართველოს და რუსეთ შორის დადებულ ხელშეკრულების გამო: ბორჩალო, ახალქალაქი მაზრა და ბათუმის ოლქის ნაწილი სომხეთის საზღვრებში უნდა შევიდესო. (გაზეთებიდან)

№ 31

1920 წ.

ივნისის 27



184



პატარა ჩივილი (არარატზე ზის, მუხლზე პატარა პოლოსა ჰყავს) დასწყევლოს ღმერთმა! ჩემს დღეში არ მინახავს ასეთი ხარბი და გაუმაძღარი ბალო! რასაც დაინახავს, ყველაფერს ეპოტინება: ჩემია და ჩემია არ ვიცი, როგორ მოვეუარო... ღამის ბოლოს ხელიდან გამისხლტეს და გადაიჩეხოს!..

993კ.

ბატონ კიროვთან.

საბჭოთა რუსეთის დიპლომატიური მისია რომ ჩამოვიდა, ჩვენი ჟურნალის რედაქციამ მომანდო ბატონ კიროვთან წასვლა ინტერვიუსათვის.

მართალი უნდა მოგახსენოთ, წასვლის წინ, ცოტა არ იყოს, მტკუნვარება მეტყობოდა.

აბა, ხუმრობა რომ არ იყო, მე, ბურჟუაზიული საქართველოს მოქალაქე, უაღრესი სოციალ-პატრიოტი და კონტრრევოლუციონერი უნდა წავმდგარიყავი სოციალისტური ქვეყნიდან ჩამოსულის წმინდა წყლის კომუნისტის წინაშე.

ჩემი მაშინდელი გრძობა დაახლოვებით იმასა ჰგავდა, რასაც, ალბად, ცოდვილი მარიამ მაგდალინელი განიცდიდა ყოვლად-უცოდველ მაცხოვართან დალაპარაკების წინ.

ორშაბათ დილით, საათის 10-ზე მივადექი საბჭოთა მისიის კარებს და დავრეკე.

კარგა ხნის ლოდინის შემდეგ კარი გამიღო ერთმა ახოვანმა მეზღვაურმა, რომელსაც ხელში დიდი კოვზი ეჭირა და მარცხენა ლოყა წამოსივებული ჰქონდა. სახეზე ეტყობოდა, რომ არ ეცალა და ეჩქარებოდა.

მეზღვაური ჩუმად მომაჩერდა თვალებში მისგან ხმის ამოდებას რომ ვერ ვგლირსე, მე თითონ დავარღვიე ეს ახირებული სიჩუმე.

— მე ბატონი კიროვის ნახვა მინდა. ჟურნალ „ეჭვთა კის მათრახის“ წარმომადგენელი ვახლოვარ. ინტერვიუსათვის გამომგზავნეს, — ვუთხარი მეზღვაურს.

მან ყბები შენძრია, მარცხენა ლოყის სიმსივნე ჩაჰყლაპა და მიპასუხა:

— ამხანაგ კიროვს არა სცალიან: პურსა სჭამს! მოტრიალდა და წავიდა.

კარი რომ შეაღო და ოთახში შედიოდა, თვალი მოეჭკარი უზარმაზარ სუფრას, რომელსაც გარს უსხდა ასამდე კაცი. ხმას არავინ იღებდა, თეფშების რახა-რუხი ისმოდა მხოლოდ.

— ასი კაცი! — ფიქრობდი გზაში, რედაქციაში რომ ვბრუნდებოდი: ალბად „მისია“ წარმოსდგება სირყვისაგან „მისევა“, თორემ ამდენი კაცი რა საჭირო იყო?

მეორე ჯერ საათის პირველზე ვცადე კიროვის ნახვა. გაშეორდა იგივე, რაც დილით მოხდა; იმ განსხვავებით, რომ ეხლა მეზღვაურის მაგიერ ვილაც შეგვრემანი და დიდ-ცხვირა ჰაბუკი გამოვიდა. ხელში კოვზის ნაცვლად ჩანგალი ეჭირა და ორივე ლოყა ჰქონდა წამოსივებული.

— არა სცალიან: პურსა სჭამს, მიპასუხა შეგვრემანმა ყმაწვილმა ლოყათა სიმსივნე რომ შთანთქა ყბების ერთი-ორი მოქნევით.

სამს დღეს ვიარე ასე უშედეგოთ და მხოლოდ დღეს დილით ვეღირსე საბჭოთა ელჩის ნახვას.

სამი დღის გაუნელებელ პურის ჭამას თავისი გაეტანა და ბატონი კიროვი კარგა მოჯობინებული დამიხვდა.

კითხვები წინასწარვე მზად მქონდა და ჩვეულებრივ მისაღმების შემდეგ საქმეს შევუდექი:

— სოციალისტური წყობილება წარმოების იარაღისა და საშვალეობათა განსაზოგადოებრივებას გულისხმობს. შეასრულეთ თუ არა რუსეთში ეს აუცილებელი პირობა სოციალიზმისა? — ვკითხე მე უპირველეს ყოვლისა.

— დიალ, ბატონო! — მიპასუხა კიროვმა: ქარხნები და ზავოდები დიდი ხანია განსაზოგადოებრივებულია. თქვენ ვერ ნახავთ რუსეთში ისეთ ოჯახს, რომელსაც ქარხნის მანქანის რომელიმე ნაწილი არ ჰქონდეს სახლში: მთავარ ბორბლებიდან და თვლებიდან დაწყებული ვიდრე პაწაწინა კოჭყურებამდე და მარქვლებამდე სულ განაწილებული და დარიგებულია.

— კეთილი. ეხლა მიბრძანეთ, როგორ არის სოციალისტურ რუსეთში სიტყვის თავისუფლების საქმე? ოპოზიციის პრესა რაიმე დევნას ხომ არ განიცდის მთავრობისაგან?

— არასოდეს. მართალი უნდა მოგახსენოთ, მე ამ შხრივ აქაური ამბავი მაკვირვებს. რა თქმა უნდა, თქვენ ჩემზე კარგათ გეცოდინებათ, რომ ამას წინათ თქვენმა მთავრობამ აქ, თბილისში, კომუნისტური გაზეთი დახურა. ასეთ უსამართლობას საბჭოთა რუსეთში ვერ შეხვდებით. არც ერთ ოპოზიციურ გაზეთს ჩვენი მთავრობა არ ჰხურავს იქა.

— რამდენი ოპოზიციური გაზეთი გამოდის ამ ყამად რუსეთში დაახლოვებით? — ვკითხე მე.

— არც ერთი!
— და მაინც არ ჰხურავს მთავრობა?
— დიახ, მაინც არ ჰხურავს, — დადასტურა კიროვმა.

— ეს მართლაც რომ საოცარი რამ ყოფილა, — შევნიშნე მე: არც ერთი გაზეთი არ გამოდის და მთავრობა კი მაინც არ ხურავს!

— ერთი მიბრძანეთ, ბატონო, განვავრძე მე: რა მდგომარეობაშია სოციალისტურ რუსეთში სიკვდილით დასჯის საკითხი?

სიკვდილით დასჯა სამუდამოთ გავაუქმეთ.
— მაშ ეხლა რუსეთში არავინ ისჯება სიკვდილით.

— არა, მე მაგას არ მოგახსენებთ. საქმე ის ვახლავთ, რომ სიკვდილით დასჯა გავაუქმეთ იმათთვის, ვინც სამხედრო ვალდებული არ არის. თქვენ თითონ დამერწმუნებით, ბატონო, რომ სამოქალაქო ომის დროს ჯარში სიკვდილით დასჯის მოსპობა სისულელე იქნებოდა; ამის გამო სიკვდილით არ დაისჯებიან ისინი, ვინც სამხედრო ვალდებულნი არ არიან და საომარ წესების ფარგალ გარეშე ცხოვრობენ.



— ბევრია სამხედრო ვალდებული რუსეთში? ვკითხე მე

— რუსეთში მცხოვრებნი ყველანი სამხედრო ვალდებულებათ ითვლებიან!

— რა და რა ადგილებშია გამოცხადებული საომარი წესები?

— საბჭოთა რუსეთის მთელ ტერიტორიაზე!

— მაშასადამე სიკვდილით დასჯა გაუქმებული ყოფილა იმათთვის, ვინც საბჭოთა რუსეთის საზღვრებს გარეშე ცხოვრობს, მაგალითად, საფრანგეთში, ინგლისში... ეჭვი არ არის, დასავლეთევროპისა და ამერიკის მცხოვრებნი დიდ მადლობას გრძნობენ თქვენდამი ამ გვარის ღმობიერებისათვის, შევნიშნე მე აღტაცებით.

— რა თქმა უნდა! ჩვენ მოგვდის აუარება რეზოლიუციები და დადგენილებანი ამის შესახებ, კვერი დამიკრა კიროვმა.

— როგორ არის სათბობი მასალის, მაგალითად შეშის, საკითხი სოციალისტურ რუსეთში?

— ზამთარში ამ მხრით დიო კრიზის განვიცდით, მიზასუხა კიროვმა, დღეში ათასამდე კაცი იყინებოდა, მაგრამ ჩვენი მთავრობის დაუშრეტელი ენერჯისა და მხნეობის წყალობით ამ ჟამათ სრულიადაც არ ვგრძნობთ უშეშობას. თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ უკანასკნელ ორი თვის განმავლობაში მოსკოვში და ჰეროვრადშიაც ერთი კაციც არ გაყინულა სახლებშიაც საკმაოდ თბილა. მერსაც მოგახსენებთ: გაძლიერებთ პარტიის სიტყვას, რომ კიდევ სამ თვეს შეგიძლიან ვიცხოვროთ ისე, რომ ერთი ნაკერი შეშის შემოტანაც კი არ დაგვჭირდება.

— რასა ბრძანებთ?— გულწრფელად შეიძახე მე: გამოდის, რომ მარიამობისთვის დამოღებამდე შეშა არ მოგინდებთ ოთახების გასახურებლათ!

— დაახ, დიან!— ამყათ წარმოსთქვა კიროვმა.

— მე მგონია, რომ სხვა მრავალ ქორს არ ჩამოუარდება ის ამბავი, თითქოს საბჭოთა რუსეთში მძრილი არ იშოვებოდეს და ამის გემო ხაოხის ერთ თვად სურავანდით იყოს ავად,— ვკითხე მე.

— რასაკვირველია! პირიქით, ჩვენმა მეცნიერებმა მიაგნეს ახალსა და საოცარს საშუალებას, რომლის წყალობით მძრილი სულ ადვილათ იშოვება. ამ მიზნისათვის ჩვენ ვჩნხავთ და თხელ ყავრებათ ვაქცევთ ნათევზარ ბოქკებს, შემდეგ ვხარშავთ ამ მძრილით გაქვნილი ყავრებს და წვენს მშვენნიერთა ვხმარებთ მარილის მაგივრათ.

— გაუმარჯოს მეცნიერებს!— ვეღარ მოვიტყინე და დავიყვირე მე.

— მაპატივეთ, რომ ამდენ დროს გაკარგვინებთ, ბოდიში მოვიხადე, მე რაკი თეფშების რახა-რუხი მომესმა და ჩემს მოზაასესაც მოუთბენლობა დაეტყუა.— ერთი კითხვა კიდევ: რამდენი მცხოვრებია.

ამ ჟამათ მოსკოვში და რამდენი იყო სოციალიზმამდე?

— სოციალიზმამდე მოსკოვში ორ მილიონ ნახევარი ხალხი სცხოვრობდა, ხოლო ამ ჟამად ნახევარი მილიონი მცხოვრები ვახლავთ,— მიზასუხა მან.

— მაშ რაღაც ორი წლის განმავლობაში ხუთჯერ შემცირებულა მცხოვრებთა რიცხვი! ეს ყველაზე უფრო საგულისხმიერო ამბავია ქვეშაირიტად, რადგან ერთი ათი წელიწადი კიდევ-და მოსკოვში გეყოლებათ იმდენი მცხოვრები, რამდენიც ეს ვთქვით, ქალაქ თელავშია, ე. ი. 20,000 კაცი. მაშინ, რა თქმა უნდა, სულ ადვილათ მოიშორებთ თავიდან ყოველსავე ეკონომიურ კრიზისსა და ვაჭირვებას. გაუმარჯოს საბჭოთა რუსეთს, ბატონო ელჩო, დიდ მადლობას მოგახსენებთ და მშვიდობით ბრძანდებოდეთ! წამოვიძახე მე და გამოვსწიე.

ბ. კიროვი პურის საჭმელ ოთახში შევიდა. კარები რომ შეაღო თვალი მოვკარი მისის უთვალავ წევრებს, რომელთაც, ლოყები საშინლათ დასიებოდათ.

საძაგელი სენია ეს ფლიუსი!

თავუნა.

ცის კაბადონი დაისერა ცეცხლის ალგბათ. საამურ ზღაპრებს გვეუბნება სეტყვა და მენი. მზე დედა-მიწას დაეფრქვია ალურ ქალებათ. ქოროხის პირზე სახლს იშენებს ქორთა სომენი. წითელ კუბოში შავგვრემანობს ადერბეენი. ოსნი სწამლობენ საქართელოს ფერ-ნაკლებობას. კუკაკოლის ქალი შეეძინა,— აჭარისტანი,— და... კომუნიზმი აზიაში იხდის ძეობას.

სხვის ყორანს ნაფიც მმთ გაუხდა ჩვენი ღამურა. ცომხდურ მტაცებელს პატარძალი უყვირის: აქში! მინდორში გაშლილ ცხვარს სდარაჯობს ფხიზელი მურა.

ოზურგეთს თავი დაეკარგა დედა — ქალაქში. წმინდა ტაძარში სამლოცველოთ შევიდა ჯორი. მელა იცინის: სხვისი ძალით ძირს დასცა ლომი. ჩვენს ნავთ-სადგურში თევზებს იქერს ზღვის-ლორთა ღორი.

ახ, რა კარგია საცივი და ქაფქაფი ღომი! ცის კაბადონი დაისერა ცეცხლის ალგბათ. საამურ ზღაპრებს გვეუბნება სეტყვა და მენი. მზე დედა-მიწას დაეფრქვია ალურ ქალებათ. ქოროხის პირზე სახლს იშენებს ქორთა სომენი.

d.

მოსკოვის სამხატვრო თეატრი.



ლენინი — ლენინი — ბაკშევი
(ცხოვრების ბრწყინებში).



ფრიდრიხსენი — მასალიტინოვი
(ცხოვრების ბრწყინებში).

ჭკვის დამრიგებელს!

მამის სატეხეს დარტყი ურო,
ხერხე, მოხაზე, სთაღე, მორანდე,
რომ ასე გააყოველღეო.
ბურბუშელათა სამემორანდე..
(ვაჰ სულო, სულო ტიტანიურო!
ლამის არწივი გაგვიყორანდე
და ამ ყრანტალით უნდა გვიურვო
საუკუნეთა შორით, შორამდე...)

კვლევას თუ დასწერს ხონელი ხურო
და გამნახველობს თვით დოსტაქარი,
მაშ მე რაღა ვქნა, ვის ვემსახურო,
გკადროთ პასუხი! თქვენ პირს შაქარი! —
ჩემი გვირგვინი ვის დავახურო. —
დათუნამ ჭამა მეფე ბაქარი. —
მითხარით, გული რით გავახურო,
მტერი თუ ჯერაც ისევ აქ არი!?!.

მხნეთ იყავ ჩემო, ობოლო სულო,
შენ ვერ მოგიდგეს ხუროს გონიო!
ქვეყანა იმით არ მოიძღლო
თუ ვირებს ქოკი კეხი ჰგონია.
შოთა ბროლიძე დაღონებულა,
დაკარგა — რაც ვერ ჰოუგონია, —
მოსამდებნელათ ტყეში წასულა,
მინდორში ხმა ვერ გაუგონია...

სწორი არ არის ზოგი სიმართლე,
ფუნდაც დიდ ყაფანს აუწონია!

ვინტარი.

სოვეტნიკები.

ფილიპე მახარაძის ისე მოულოდნელათ, და ისიც ფანჯრიდან გაქცევამ ძლიერ ჩამაფიქრა.

— იქნებ ვერ მოვეპყარი ასე, როგორც ამას რუსეთის ახალი წესი და ქართული კომუნისტების ზრდილობა მოითხოვს მეთქი, — ფიქრობდი მე. მართლაც, წარმოიდგინეთ, იმდენი ხანი გაგრძელდა ჩემი ბაასი ფილიპესთან და ერთხელაც დედა არ შემიგინებია: არც მისთვის, არც ქართველი მენშევიკებისათვის. ცხადია, ჩემი ბურჟუაზიული კილო არ მოეწონა და ამისთვის შემომწყურა სამუსლიმანო აღმოსავლეთის მხსნელი და საქართველოზე ეგზომ მუხანათურად განწყობილი კომუნისტი ფილიპე. საჭიროა, კილო შევიცვალო! სწორეთ ამ ფიქრებში ვიყავ გართული, როცა ჩემს ოთახში მიხა ცხაკაია შემოვიდა.

— ზღრასტუი ტოვარიში! ჯერ კიდევ კარებიდან მომადხა მოხუცმა, მაგრამ ვიდრე რამოდენიმე ნაბიჯს გადმოსდგამდა, ოთახის ყველა კუნჭულს მიმოაგოლა შემკრთალი თვალები, თითქო რაღაცას ეძებს და რიღაცის ეშინიაო.

— გაგიმარჯოს, ამხანაგო! დაჯექი!
— დროა, ტოვარიში, ეტუ კონტრრევოლიუციონუიუ სვოლოჩ ობრაზუმიტ...
— ვისზე ლაპარაკობ, ამხანაგო?
— რასაკვირველია მედუქნევაზე...
— დიახ, ეს სრული სიმართლეა, მედუქნევა მართლაც რომ ძლიერ ცუდათ იქცევიან. არაერთარი ნიადაგი არა აქვს ასეთ სიძვირს.

— ტი ჩტო, ტოვარიში! მე ჩვენი ქვეყნის მენშევიკებზე გეუბნები, შენ მთვარეზე ხომ არა გგონია შენი თავი?

— მთვარეზე რისთვის უნდა მეგონოს, ამხანაგო. ყველა ჩვენგანმა უნდა იცოდეს, სად არის და რა საქმეს ემსახურება.

— ეტო, ტოვარიში, ობსურდ! ყოველი კაცი კოსმოსშია და კოსმოსის ნაწილთან ერთად თითონ კოსმოსია. მე თითონ, ტოვარიში, კოსმოსი ვარ და გარეშე კოსმოსისა ვერ წარმოიდგენია ჩემი თავი. უკოსმოსოთ კოსმოსი შეუძლებელია. თითოეულმა ჩვენთაგანმა, ტოვარიში, რასაკვირველია უნდა იცოდეს თავისი ადგილი, მაგრამ ყველანი ერთად კოსმოსშია და კოსმოსის...
მიხა ცხაკაიამ კოსმოსის შესახებ სულ რაღაც სამა საათი ილაპარაკა. როგორც ყოველთვის, ახლაც ისე მომხიბვლელი, შინაარსიანი, დალაგებული და უმთავრესად მომენტის შესაფერი იყო მისი ლექცია.

მართალია, თავის ტკივილს უკვე ვგრძნობდი, მაგრამ მე შემედლო კიდევ ნახევარი საათი გამედლო კოსმოსელი ლექტორისათვის რომ უცებ მი-

საღებ ოთახიდან სერიოჟა ქავთარაძის მქეპარე ხმა შემომესმა.

— Видно, товарищи, старичок не может кончить! და ამ მოსწრებულ სიტყვას მოჰყვა გულიანი ხარხარი რამოდენიმე სოვეტნიკისა.

— მოლოდიოჟ შუმიტ, ტოვარიში, განაგრძო მიხა ცხაკაიამ. — ახალგაზრდა წევრები კოსმოსისა, ტოვარიში, მუდამ იჩქარიან...

— უკაცრავათ, სიტყვას ვაწყვეტინებთ, ამხანაგო მიხა, მაგრამ ერთი ეს მიბრძანეთ, რა კილო აქვს აღებული ადგილობრივ პრესას ჩვენს შესახებ?

— Эта буржуазная сволочь, товарищ, мерзавцы, духанщики, товариш, этики совсьмъ не признають, товарищъ. მე კომუნისტში დაეუწერე იმ მამა... რომ პრესაში საჭიროა რიგიანი კილო, მაგრამ შეასმენ რასმე მაგათ...

Уних, товарищ, подлая мелко буржуазная этика, по натурѣ мерзопакостная...

— თქვენ მაინც უჩვენეთ მაგალითი, ამხანაგო მიხა.

— Что вы, товарищъ, этой сволочи?... когда я былъ въ Екатиринаславѣ... იქიდან მახსოვს, съ ними ничего не подѣлаешь... როცა მე ეკატერინოსლავში ვიყავი, ლექციებს ვკითხულობდი, სამეგრელოში ძლიერ ბევრი მოქალაქე მიცნობს но у них этика прямо падлая...

მისაღებ ოთახში ხმაურობა თან და თან გაძლიერდა. მიხა ცხაკაია კი წასვლას სრულიადაც არ ფიქრობდა. ამ ხმაურობას ხელს უწყობდა ის ხუთი კომუნისტკა, (ოთხი ახალგაზრდა, ხოლო ერთი ხანში შესული) რომელნიც სერიოჟა ქავთარაძეს კარებთან უცდიდენ.

მართალია, მათ საქმე არაფერი ჰქონდათ და შეეძლოთ მთელი დღე ცდა, მაგრამ ქალი საზოგადოთ მოუთმენელი და შეუგნებელია.

— ეს შეუძლებელია, თუ ამხანაგმა კიროვმა არ იცის ამხანაგი მიხას გაუთავებელი სურვილი ლაპარაკისა, ჩვენი მოვალეობაა შევავნებოთ მას ეს გარემოება.

მიხა ცხაკაიას ეს მუქარა მხოლოდ ღიმილს ჰგვრიდა.

— товарищ Сергѣй любить шумѣть. იბრაზუნებს და დაწყნარდება, ტოვარიში. онъ не сознаеть въ себѣ космоса, а я это... просто брахи-брухи, что может Сereoжа сдѣлать

— ამხანაგო მიხა, ეს ყოველად შეუძლებელია, იქ უწესობა მოხდება, გთხოვ...

— Нѣт, товарищ Это сравнительная понятія, როცა მე ეკატერინესლავში ვიყავი და ლექციებს ვკითხულობდი... это все чушь, я канечно могу кончить, но თქმით ბევრი სათქმელი

შკონდა пойду я, частица космоса въ космосъ;
прощай, товарищъ.

— მშვიდობით, ნახვამდის.

მიხა ცხაკაია ნელის ნაბიჯით გავიდა.

ეშმაკი.

პატარა ფელეტონი.

აბდალბეჟანი

(სამდროო ზღაპარი).

იყო და არა იყო რა, ღვთის უკეთესი რა იქ-
ნებოდა, იყო ერთი კაცი, რომელსაც სახელათ
აბდალბეჟანი ერქვა.

დღემიწის უმშვენიერეს კუთხეში ესახლა იგი,
დიდძალი მიწა-წყლისა და ქონების პატრონი; გა-
რნა მრავალ სიკეთესთან ერთად მას ერთი დიდი
ბუნებრივი ნაკლი ჰქონდა და ეს იყო მისი უსა-
ზღვრო მწუხარების მიზეზი: შავგვრემანი იყო სა-
ბრალო!

სხვა და სხვა ფერის მახლობელთა შორის მის
ყურადღებას იპყრობდა ერთი მეზობელი, რომლის
სიწითლე მთელ სამყაროს ვარდისფრათ ავლვარე-
ბდა.

სახელათ მას ვანკას უწოდებდნენ, ხოლო გვა-
რი მისი არავინ უწყობდა.

აბდალბეჟანმა დანამდვილებით იცოდა, რომ
ვანკა დაბადებიდან არ ყოვილა წითელი, — ის
უკვე ხანში შესული ადამიანი იყო, როცა — რა-
ღაც მანქანებით — ერთბაშათ გაწითლდა და გამ-
შვენიერდა...

მისი წამხედურობით აბდალბეჟანიც შეუდგა
ფერის შესაცვლელ საშუალების ძებნას, მაგრამ
ამათ: მისი ცდა ამ სფეროში უნაყოფო გამოდგა.

დაბოლოს მან დამოუკიდებელ კვლევა-ძიებას
თავი დაანება და დახმარებისათვის ვანკასაკენ მიიქცა.

წითელმა მეზობელმა სიამოვნებით მიიღო
აბდალბეჟანის წინადადება და ერთ მშვენიერ დღეს
კიდევ ეწვია მას, წითელი საღებავით აღჭურვილი.

მაგრამ, საუბედუროთ, აბდალბეჟანის კანმა
წითელი საღებავი არ მიიკარა...

— უბრალო საღებავი არა სჭირს, სისხლია
საჭირო, გადაწყვეტით სთქვა ვანკამ.

სისხლი?! წამოიძახა შეშინებულმა აბდალბეჟანმა,
— მერე სად უნდა ვიშოვნო სისხლი?

— რა მოგახსენო?... უნდა ვიშოვნოთ კი.

— უნდა ვიშოვნოთ... აი იმას გამოულოთ,
წამოიძახა აბდალბეჟანმა პატარა პაუზის შემდეგ და
ხელი მეორე მეზობლისაკენ გაიშვირა.

— გამოვეულოთ, დაეთანხმა მას ვანკა.
შეიარაღდნენ დანებით და ეცნენ მეზობელს.

მეზობელმა მათ თავში კეტი დაჰკრა და უკან
გააბრუნა.

მეორეთ სკადეს ბედი, მაგრამ მაშინაც ისეთივე
ღლე დაადგათ.

მესამედაც განიმეორეს თავდასხმა, მაგრამ უნა-
ყოფოთ: მეზობელმა ისინი ლაზათიანათ მიბეგვა
და...

სასოწარკვეთილებაში ჩავარდა აბდალბეჟანი.

— ნუ თუ სამუდამოთ უნდა გამოვეთხოვო
ჩემს მიზანს?! ნაღვლიანათ წარმოსთქვა მან.

— რათა? განა შენ თითონ არა გაქვს სისხ-
ლი?

— მე?!

— დიახ.. საკუთარი სისხლი საუკეთესო საღე-
ბავია.

— არა, ძმაო, ეგ არ შემიძლია!

— სჩანს, შენ არ ყოფილხარ იდვის კაცი.

— რატომ?

— იმიტომ, რომ მაღალი მიზნისათვის გულ-
წრფელათ მებრძოლი ადამიანი მსხვერპლის გაღებას
არ დაიზარებს... მე თითონ ხომ საკუთარ სისხლში
ვარ ამოვლებული.

— მართლა?!

— მაშ!

აბდალბეჟანს რყევა დაეტყო

— ტყუილათ გეშინია, მეგობარო, — ტკბილათ
უთხრა მას ვანკამ, სისხლის გამოშვება არც ისე
ძნელი საქმეა, როგორც ეს ზოგიერთებს წარმო-
უდგენიათ..

— რომ არ შემღებოს? — ეჭვი გამოსთქვა აბდალ-
ბეჟანმა.

— როგორ გეკადრება?! სისხლს ისეთი თვისე-
ბა აქვს, რომ... განა მე თითონ არა ვარ ამის
ცოცხალი მაგალითი?

დიდი ხნის ყოყმანის შემდეგ აბდალბეჟანმა
მიიღო წითელი მეგობრის რჩევა.

საჩქაროთ გააკეთებინეს დიდი ვარცლი.

აბდალბეჟანი შიგ ჩაწვა.

ვანკამ მას მაჯის მთავარი ძარღვი გადაუჭრა,
და სისხლმა ნაკადულივით იწყო დენა.

გავიდა რამდენიმე წუთი.

აბდალბეჟანი ცუდ გუნებაზე დადგა.

— ესუსტდები, ამხანაგო, შესჩივლა მან ვან-
კას.

— ნუ გეშინია, გამხნევა ის ვანკამ.

სისხლი კვლავ ნაკადულივით გადმოდიოდა.

— თვალთ მიბნელდება, მეგობარო, მეორეხელ
შესჩივლა ვანკას აბდალბეჟანმა.

— არა უშავს-რა, უზასუხა მას ვანკამ, ცოტა კი-
დევე მოითმინე.. სისხლი ბარემ კარგათ შემოგადგეს
ირგვლივ, თორემ...

— აღარ შემიძლია! ელდანაკრავივით დაიყვირა
აბდალბეჟანმა და გადაჭრილ ძარღვს ხელი ინსტიქ-
ტიურათ დააჭირა.

— რას სჩადიხარ, მეგობარო?.. როგორ გეკად-

რება?! ნუ თუ ამის მეტი მოთმინება არა გაქვს?
 უსაყვედურა მას ვანკამ და ხელი მაგრათ დაუჭირა.
 სისხლმა კვლავ თავისუფლათ უწყოა დენა.
 — ვ კ ვ დ ე ბი... ოღნაფ გასაგონი ხმით წარ-
 მოსთქვა ქანც-მიღეულმა აბდალბეყანმა..
 — ა ა ახ! — უკანასკნელათ ამოიკვნესა მან და...

ტანჯული სული ალახს გაუგზავნა...
 მოკვდა საბრალო აბდალბეყანი, და მის-უპატ-
 რონოთ დარჩენილ მიწა-წყალსა და სახლ კარს წი-
 თელი სტუმარი დაეპატრონა.
 მისი მიზანიც ეს იყო..

d

ერთსუფოვანი რეზოლიუცია

აზერბეიჯანის ასკერებმა შერთხმათ მიიღეს რეზოლიუცია, რო-
 მლითაც დიდ მადლობას უძღვნიან საბჭოთა რუსეთს აზერბეიჯანში
 შემოსვლისათვის: თქვენს ჩამოსვლამდი ჩვენ ბეგების მონები ვიყა-
 ვით, ეხლა კი თავისუფალი მოქალაქენი ვავხდითო.
 (კომუნისტურ გაზეთიდან).



კომუნისტები თბილისში



I კომუნისტი. Съ нами крестная сила! Тришка, что это? никакъ, текеть! изъ же-
лѣза вода текеть!

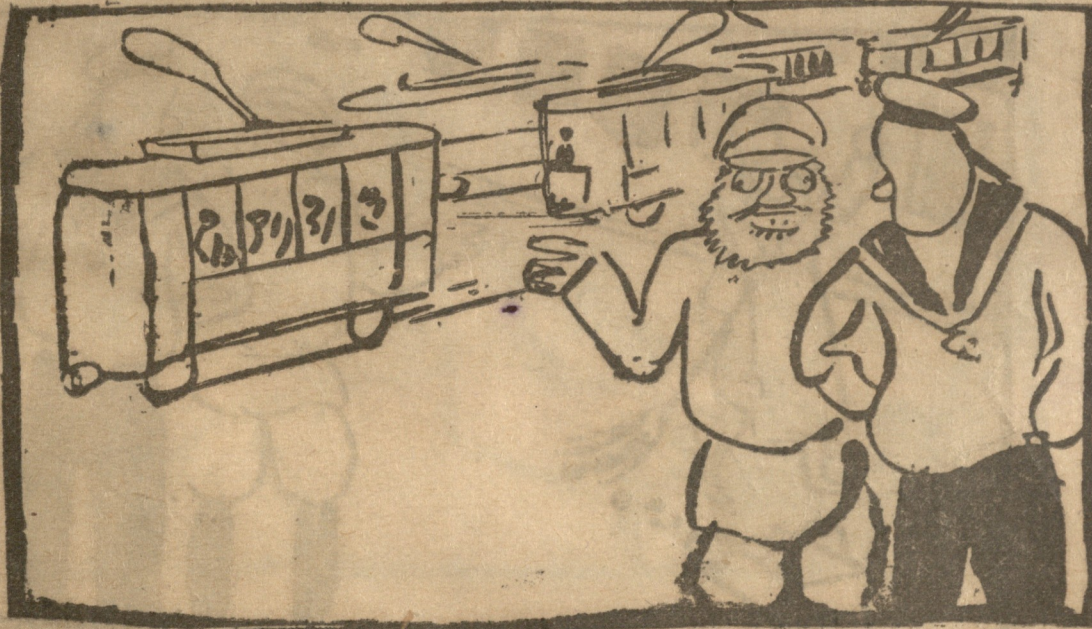


I კომუნისტი. Елки зеленые! а папирось-то сколько?! а табаку! и въ коробоч-
кахъ!

II კომუნისტი. Хорошо-бы, Митюха, того... цапъ-царапъ и айда!



Ի կոմպյուտեր. Ну какъ ты думаешь, Тришка: скажемъ, этга... вотъ, мы съ тобой сѣли и принялись за все это добро!.. во сколько времени мы бы его... того... сло-пали-бы а?..



Ի կոմպյուտեր. Это, видишь-ли, такая ляктрическая машина, трамвай называется... при режимѣ и у насъ была въ Москвѣ... сама собой бѣжить и народъ развозить...



II կոմյունիստ. А еще хвастаются, что у нихъ революція была и переворотъ произошолъ!.. тоже, соцыалисты! на машинѣ разъѣзжаютъ!..



I կոմյունիստ. Это, Тришпа, такая орудія производства, мятла называется, ею улицы подмятають, а може, и дома.



II კომუნისტი. Ба, что за чорты! безъ комиссара работают! сами, ей-ей, сами, езь комиссара!



III კომუნისტი. Митюха, что это за огоньки развѣшены на улицахъ? тутъ не безъ нечистой силы!

I კომუნისტი. Это люменаця навывається... должно, людей разстрѣляли, вотъ и празднуютъ!





საქართველოს კომუნისტები. (საქართველოს დემოკრატია), აშენეთ, აშენეთ! „ჩვენთვის ლეგალური მდგომარეობა კერძი არ არის!“ თუ საჭიროთ დავენახეთ, ქვეითაც ჩავძვრებით, „პოდპოლიეში“ და იქიდან შემოვიღებთ ნაღმებს!

შექანჯალებულის ლექსები.

არიმ-ჯანი, თურიმჯანი,
მქავა ტვინი, მქავა ტანი,
რას ჩადის დიდი ბრიტანი?
სურს შექმნას აჭარისტანი.
სამშობლოვ ჩემო, ხელავ ხორც მეტად,
მტრის გასახარად და მტრის იმედათ,
სურთ რომ მოგაკრან ტანზე სხვა ტანი,
ამ უმთხვევაში „აჭარისტანი“,
აღარ დაინდო ასქერ „ის“ ტანი —
სხეული დროზე გააჯანსაღე,
კარები შენს სახლს შენვე შეაღე,
და მტრებს მტრულადა ხელი შეახე
მტერთა ფლიდობა, შური ხომ ნახე,
რადას უყუროთ, რადას უცადოთ,
ჩვენსავ უბეში გველნი რად ვზარლოთ,
რომ მოგვიშხამონ ნორჩი სხეული,

ვერაგნო მტერნო, იყავთ წყეული!,
ხანმოკლე არის ზეიმი თქვენი,
საქმე დაიწყეთ ბილწ-შესარცხვენი,
წამოგვიჩიეთ თუმც ძმებსა-ძმები,
სულ მალე ვნახავთ, რომ თქვენივე თმები,
სიმწარით თქვენივე ხელით გვეგლიჯოთ,
რად ზუზანათობთ? შესდგეთ, — არ გიჯობთ,
ნუ გულ ზვიადობთ, შურით ნუ გიფობთ,
თორემ ბატის ფრთებს ცხვირში გაგირჭობთ.
ვირზე შევაყენთ, ისე გაგიშვებთ,
თქვენი რა ვარგა — გარდა ჯორების,
ტანად — ფეხებ მწვრილ, ფაფარ სწორების,
გიყვართ ფლიდობა, გუდით ქორები...
(მე მომწონს მხოლოდ თქვენი ჯორები)
წადით, თქვენ აღრე მოსაშორებნო!
(თქვენ კი აქ დარჩით კოხტა ჯორებო)
წადით, წაიღეთ მტრობის შმორები..
ჩვენ კი ღაფვრჩება თქვენი ჯორები.

კომუნისტური მუშაობა



გამვლელი. Эй, паренекъ! Брось ты это, не разрушай.. вѣдь этотъ домъ тебѣ же пригодится!

კომუნისტი. (ანგრეცს) Не твоего ума дѣло, проваливай! сказано – буржуазный строй разрушить надо.. кто же, по твоему, этотъ домъ строилъ-то? не буржуй, что-ли?

აბა, ტაში! ჩარი, ჩარი!
 მოვრჩე ბარემ-მიტომ ვჩქარი..
 გამითავდა, ჰა, ფანქარი,
 თავში მიბერავს თან ქარი,
 დავათავო მომეთ ნება,
 იქონიეთ მოთმინება...
 მკითხველნო! თქვენ ღვთის წყალობა!!
 ჩვენს ბაშევიკთ ლეგალობა,
 სხვა და სხვა ჰანგზე გალობა,
 (მენშევიკებზე მწყრალობა),
 ხანდისხან „ნეიტრალობა“,
 ხანდისხან ბრაზით მოვრალობა,
 გულს ბოლმა დანაგუბები—
 მომართეს როგორც შუბები,
 ნელა, ფრთხილად გვიმიზნებენ,

არ გიკმენტო, გვარწმუნებენ,
 საქმეს, სიტყვას გვიწუნებენ
 (ჩვენ კარგს მათგან არას ველით)
 კბენას მოშლის მორიელი,
 აბა, როგორ მოითმინონ,
 ვით სჩვევიათ, არ „დაგვკბინონ“,
 მაგრამ, თქმულა აზრი ბრძნული,
 არ შემთხვევით მოჩმაბული,
 „შუბი ხალთაში არ დაიმალება“,
 და ძმებო, თქვენი ფრთხილი გალობა,
 ვეჭვობ, რომ საზღვარს ის გადალახავს,
 ამას ყოველი ჩვენგანი ნახავს...
 ძაღლს ვინც რომ მოკლავს, იგი დამარხავს,
 ვინც ჩვენ წილმა ხნულს უკულმა ფარცხავს,
 სწამდეს ეკლებში წვივს დაიფარცხავს..
 ტვინში, რალაც მკბენს, როდესაც დამცხავს.
შექანჯალებული.

აი კომუნიზმი!

ერთ-მოქმედებიანი კომედია.

მომქმედი პირობი:

1. გასულ-ზადე-მუსავატი.
2. მოსულ-ზადე-მუსავატი.
3. თევთიქ-ფაშა-იტინხადი.
4. ჰუსეინ-ოღლი-კომუნისტი.
5. მაშადი-ოღლი-კომუნისტი.
6. ფედკა პიანჩუშკა-კომუნისტი.
7. გრიშკა რასტრიშკა (ყოფილი ღვინდი)—კომუნისტი.
8. ვასია ჩინოდრალ (ყოფილი ჩინოგნიკი)—კომუნისტი.
9. ორჯონიკიძე —სამხრეთ რუსეთის თვითმყოფელი.
10. ოვანეს ოვანესიანი —ყოფილი დაშნაკცაკანი (კომუნისტი).

სცენა I ადერბეიჯანის ყოფილ პარლამენტში

გასულ-ზადე. (მიმართავს დეპუტატებს). ბ—ბო! მე თქვენ მოგიწვიეთ, რომ შეგატყობინოთ ერთი ფრიად საყურადღებო ამბავი. ადერბეიჯანის საზღვრებს მუახლოვდნ ბალშევიკები... (ამ სიტყვის გაგონებაზე უეცრად წამოცვივდებიან ყველა დეპუტატები)

პირველი დეპუტატი: როგორ? ბოლშევიკები?

მეორე დეპუტატი: როგორ ბოლშევიკები!!!

გასულ-ზადე. (დინჯად) დამშვიდდით, ბ—ბო! დიას ბოლშევიკები... ნამდვილი, ჭეშმარიტი რუსის ბოლშევიკები...

მოსულ ზადე. (დაღონებული) ეჰ! ეს ოხერი განა არა წუხელის ცუდი სიზმარი ვნახე. მე ჩემთვის ფლავსა ვჭამდი, ამ დროს უეცრად საიდანღაც მომეარდა ცოფიანი ძაღლი და სულერთიანად შარვალი გამომგლიჯა, დახე! როგორ ამიხდა სიზმარი!

გასულ ზადე. (ირონიით) შარვალი კი არა, სულ უნდა დავგლიჯე, რაც აქამდის პოლიტიკა ვერ ისწავლე. კაცო! ნუ თუ არ გესმის, რომ ბოლშევიკების მასა ადერბეიჯანისთვის დღევანდელ მოქმედებებში ფრიად ხელსაყრელია. მთავრობის სათავეში ისევ ჩვენ ვიქნებით, ხოლო წითელ არმიელებს გამოვიყენებთ როგორც იარაღს: მიუსევთ საქართველოს და სულ ბღღვირს ავადენთ სომხებს ხომ ჩვენ თითონაც ვეყოფით...

(გაისმის მხურვალე ტაშის ცემა მთელი პარლამენტისა).

თევთიქ-ფაშა, (აღფრთოვანებით) ავად ეფენდი! გაუმარჯოს ბოლშევიკებს და ქემალ-ფაშას!...

ჰუსეინ-ოღლი | (ერთად)

მაშადი-ოღლი | გაუმარჯოს წითელ ადერბეიჯანს!

პარლამენტის თავმჯდომარე

(მიმართავს დეპუტატებს) ბ—ბო! როგორც ვხედავ, გასულ-ზადეს პოლიტიკას ყველა ეთანხმება... (გაისმის საშინელი ყვირილი: ვეთანხმებით! ვეთანხმებით! ვეთანხმებით!) მაშ შემოუშვათ, **დეპუტატებ!** (ერთხმად) შემოუშვათ! შემოუშვით!.. მობრძანდენ!.. (პარლამენტი ერთხმად სწყვეტავს ბოლშევიკების ბაქოში შემოშვებას და აგზავნის მათთან საგანგებო დელეგაციას ძღვენით).

სცენა II ბაქოს სადგურზე.

ბ—ნი ორჯონიკიძე (მიმართავს სადგურზე შეკრებილ ხალხს). ამხანაგებო! მას შემდეგ, რაც ჩვენ რუსეთში კომუნიზმი დავამყარეთ, საბჭოთა რუსეთის მთელი გულის ყური ადერბეიჯანისკენ იყო მიპყრობილი. ჩვენ გადავწყვიტეთ ეხლა ადერბეიჯანის გაწითლება. აბა დავიწყეთ (გაწითლებას ნავთიდან იწყებენ).

ფედკა პიანჩუშკა. (შეზარხოშებული) ამხანაგებო! მე შემომამქვს წინადადება ამხ. ლენინს მოსკოვში 1.000 ვაგონი წითელი ნავთი გაუგზავნოთ საჩუქრად...

ერთი მოქალაქეთაგანი. უკაცრავად, ამხ.! მე მინდა მხოლოდ ერთი ფაქტიური შენიშვნა გავაკეთო. ბაქოში ჩვენ წითელი ნავთი არა გვაქვს. ჩვენი ნავთი მოლურჯო ფერისაა...

ორჯონიკიძე. ამხ—ბო! წაათრით ეს ვილაც თავბილი კონტრ-რევოლიუციონერია და დახვრიტეთ (კონტრ-რევოლიუციონერს ხერხეჩენ).

გრიშკა რასტრიშკა. ამხანაგებო! მე შემომამქვს წინადადება ამხ. ლენინს 46 ვაგონი წითელი ჭიშმიში გაუგზავნოთ (უგზავნიან 40 ვაგონ ქიშიშს)

ვასია ჩინოდრალ. ამხ! მე შემომამქვს! წინადადება გაუგზავნოთ ლენინს 500 ვაგონი წითელი ბრინჯი.

გულუბრყვილო მოქალაქე. თეთრი არ შეიძლება?

ორჯონიკიძე. (გაშმაგებული) ეს აშკარა თეთრ-გვარდიელია! დახვრიტეთ! (ხერხეტავენ) ამხ!.. ბაქომ უკვე დაამტკიცა თავისი ერთგულობა, აქ უკვე განხორციელებულია კომუნიზმი ეხლა წავიდეთ განჯისაკენ! (წასვლის დროს კომუნისტები მთელ ბაქოს ცეცხლს უკიდებენ და „აწითლებენ“ ადერბეიჯანს).

III. სცენა განჯის სადგურზე.

ორჯონიკიძე. (მიმართავს სადგურზე შეკრებილ ხალხს) ამხანაგებო! მოგვილოცავს ბრწყინვალე გამარჯვება კონტრ-რევოლიუციონერებზე! ბაქოში კომუნიზმი უკვე დავამყარეთ, ეხლა ჯერი თქვენზე მოდგა.

ვასია ჩინოდრალი: ამხ! მე ვიძლევი წინადადებას, განჯამ ამხ. ლენინს 100 ვაგონი პური (ხორბალი) გაუგზავნოს საჩუქრად!

გულ-უბრყვილო მოქალაქე. (აღშფოთებული) ჰური ჩვენ თითონ გვინდა! აქაც შიმშილია! რას გვაძლევთ სამაგიეროს?

ორჯონიკიძე. (დაცინვით). სამაგიეროს? ემ საათში წოპიან შაქრებს დაგირივებთ!.. (ურიგებენ „წოპიან შაქრებს“, რომელიც ძალიან მწარე თვისებისა გამოდგა. ამ „შაქარმა“ სისხლის გუბებში დააყენა განჯაში).

ოვანეს-ოვანესიანც. ამხანაგებო! ადერბეიჯანში უკვე კომუნაზმი დავამყარეთ. წავიდეთ ეხლა საქართველოსკენ! (ცხმის წითელ არმიელების ღრი-ალი: წავიდეთ! წავიდეთ! მიდიან საქართველოსკენ).

IV. სცენა ფოილოს ხიდთან.

ორჯონიკიძე. (უკამანდრებს წითელ არმიელებს) Шагом маршъ! (წითელი არმიელები ერთ ადგილას დგანან და რაღაც ჩოჩქოლი ეტყობათ).

ერთი წითელი არმიელი. ამხ. კომანდრო! წინ არ გვიშვებენ!

ორჯონიკიძე. როგორ თუ არ გიშვებენ? ვინ გელობებათ?

მეორე წითელი არმიელი. საქართველოს ჯარი და გვარდია!

ორჯონიკიძე, მაშ გასწით წითელ ხიდისკენ.

მესამე წითელი არმიელი. ამხ. კომანდრო! არც იქით გვიშვებენ.

ორჯონიკიძე. (სიბრაზის დორბლებსა ჰყრის) Проклятые контр-революционеры! უთხარით, რომ ჩვენ კომუნაზმი გვინდა განვახორციელოთ საქართველოში?

მეოთხე წითელი არმიელი. უთხარით, მაგრამ ასე გვიპასუხეს: ქარისა არც შემოტანილი გვინდა და არც გატანილიო....

ოვანეს-ოვანესიანც. (ამშვიდებს ორჯონიკიძეს) ნუ ჯავრობთ, ამხანაგო! რას იზამთ, საქართველო მოუშზადებელი აღმოჩნდა კომუნაზმისთვის. ძალით ჩვენ იქ ვერას გავხდებით, ისევ დიპლომატიით უნდა დავამარცხოთ საქართველო. (მცირე თათბირის შემდეგ მოსკოვის სოვნარკომთან შეთანხმებით გადაწყდება საქართველოში დიპლომატიური მისიის გაგზავნა: მისიაში შედიან 100 ელჩი, 200 რწმუნებული და 1500 მრჩეველი, მათში ზოგი ცხენოსანია, ზოგიც ქვეითი).

V სცენა თფილისის სადგურზე.

ბ-ნი კიროვი. (შეკრებილ ახალგაზდა კომუნისტებს). ამხანაგებო! ჩვენ აქ ჩამოველით იმიტომ, რომ გადმოქცეთ საბჭოთა რუსეთის სალამი! (გაისმის ტაშის ცემა. შემოპყავთ ფ. მახარაძე).

ფ. მახარაძე (ტირილით და თმების გლეჯით). ვფიცავ კომუნაზმს, რომ ჩვენ საბჭოთა რუსეთს ძალით ჩამოგვაშორეს, მოაღეთ მოწყალება შეგვეერთეთ ისევ!... ხომ ხედავთ როგორ იტანჯება

საქართველოს მშრომელი ხალხი. შეგვეერთეთ ისევ ლეთის გულისთვისა...

ბ-ნი კიროვი. საბჭოთა რუსეთი არასოდეს არ დაიფიცებს საქართველოს მუშებს და გლეხებს. (ამ დროს შემოდის საქართველოს მუშების და გლეხების დელეგაცია).

მუშების და გლეხების წარმომადგენელი მადლობთ, ბ-ნი ელჩო, თანაგრძობისთვის, მაგრამ გთხოვთ დავგიფიცოთ, ჩვენ ოპოტუნები აღარ გვჭირდება, რადგანაც დიდი ხანია, რაც საკუთარი გზით დავდივართ. ჩვენ თავს ჩვენ თითონ მოაუგლით...

კიროვი. (გაკვირებით). Не понимаю!.. (მიმართავს მრჩეველებს). ეხლა როგორ მოვიქცე?

პირველი მრჩეველი (ჩუმად). წავიდეთ!

მეორე მრჩეველი (ცოტა მაღლა) წავიდეთ!...

მრჩეველი სეროიჯა ქავთარაძე (ჩუმად). არ წახვიდეთ! დავრჩეთ და დავანგრიოთ!..

მრჩეველი პაპოვი (ცოტა მაღლა) არ წახვიდეთ! ამაზე კი ადგილას სად წახვალთ? მეც ბევრს მეუბნებოდნენ ჩემი ყოფილი ამხანაგები „წადიო“, მაგრამ მე ყურიც არ გაგიბერაყე ბოლოს, ვითომც კიდევ ვადამასახლეს, მაგრამ ბაქოდგან წავეღ და კავკასიდან ისიც მოველი. არ წახვიდეთ!..

მესამე მრჩეველი (ხმა მაღლა) წავიდეთ!..

მეოთხე მრჩეველი მაშ ვკითხოთ საქართველოს მუშებს და გლეხებს (ჰკითხავენ).

საქართველოს მუშები და გლეხები (ერთხმად): მიბძანდით!. (ფალიბე მახარაძე სიბრაზით წვერებს იგლეჯს, ხოლო სეროიჯა ქავთარაძე— უღვაშებს)..

კიროვი Да.. с.. ничего съ этимъ народомъ не подѣлаешь, надо уѣхать обратно!.....

(დიპლომატიური მისია ჩემოდნებს ალაგებს და ყველანი მიდიან კავკასიაში, გარდა სეროიჯა ქავთარაძისა, რომელიც კიროვთან კონფლიქტის შემდეგ ინიშნება მრჩეველად ქემალ-ფაშასთან).

ნესტარი.



უხვი საჩუქარი

წითელმა აზერბეიჯანმა რამდენიმე მატარებლით ძვირფასი საჩუქრები გაუგზავნა საბჭოთა რუსეთის მთავრობას.

(კომუნისტურ ვაზეთებიდან)

